

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Politická participace a její formy

Občanský průkaz 4.0 – kompetence pro demokratickou kulturu
(reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008154)

Politická participace a její význam

„jednání obyčejných občanů zaměřených na ovlivnění politických výstupů: distribuci sociálních statků a norem“

(Brady 1999)

- ✓ ne profesionální činnost
 - × **občanská angažovanost**
- ✓ Paralelní prosazování zájmů přes mechanismy zastupitelské demokracie a politickou participaci

Další role politické participace

- selekce a politizace nových témat
- mobilizace a vzdělávání dalších jednotlivců a skupin
- kontrola politických stran, orgánů veřejné správy či ostatních nestátních aktérů
- poskytování služeb

Proč lidé neparticipují? *Verba et al. (1995)*

1. nechtějí
2. nemohou
3. nebo se jich nikdo nezeptal

Typologie (mody) participace

- Volební × nevolební politická participace
- Typy = mody
- ✓ **Volební politická participace:** pilíř zastupitelské demokracie: volení, kandidování a aktivity ve straně
- ✓ **Nevolební politická participace:** několik hlavních modů, z nichž do každého spadá několik různých forem či strategií participace

Protest

Hlavní formy:

1. Demonstrace/manifestace
2. Petice
3. Stávka (mimo kolektivní vyjednávání)

Hlavní cíle: demonstrovat sílu + upozornit na problém

- ✓ Ne čistě náboženská, kulturní a sportovní shromáždění
- ✓ Primárně kolektivní typ participace
- ✓ Typicky reakce na konkrétní události nebo situace
- ✓ Náročné na personální zdroje (schopnost mobilizovat účastníky)

Další formy protestu

Např.

- ✓ individuální protest
- ✓ okupace budov
- ✓ blokády
- ✓ občanská neposlušnost
- ✓ pasivní resistance
- ✓ některé formy pol. násilí

Kontaktování - lobbování

- ✓ Ústní či písemná komunikace s veřejným činitelem za účelem ovlivnění přijímání zákonů, politiky či úředních rozhodnutí.
- ✓ Profesionální lobbisté (PR či konzultační firmy) × *in-house* lobbying (podniky, nevládní organizace) × jednotlivci
 - + lepší reprezentace zájmů
 - + levný způsob získávání informací či know-how
 - úspěšnost zpravidla vyšší u koncentrovaných zájmů a u organizací s většími zdroji
 - snadný přechod v politickou korupci
 - absence regulace lobbyingu (ČR) - nejasné vymezení, kdo je lobbista, co je a není legitimní lobbying

Politický konzumerismus

- ✓ **Konzumerismus:** konzument by měl na trhu dělat informovaná rozhodnutí
- ✓ **Politický konzumerismus:** co a jak kupujeme vyjadřuje naše sociální a politické postoje

Hlavní formy:

- Bojkot
- „buycott“ (preference produktů z ideologických, etických nebo politických důvodů)

Životní styl a politická participace

Politicky, ideologicky či eticky motivovaný životní styl
(politika životního stylu)

Např.

- ✓ Politické vegetariánství a veganství
- ✓ Snižování uhlíkové stopy
- ✓ Bezodpadové domácnosti
- ✓ Squatting, samozásobitelství atd.

Působení na veřejné mínění

- ✓ Online aktivity (Facebook, internetová fóra, diskuze, blogy, příspěvky v online médiích)
- ✓ Mediální a publikační aktivity
- ✓ Infostánky, kontaktní kampaně (často spojené s peticemi):
na ulici, door-to-door
- ✓ Výstavy a další kulturní akce
- ✓ Vyvěšování letáků, plakátů, billboardů
- ✓ Placky a odznaky, nálepky, Facebook, atd.
(symbolická participace)
- ✓ Často prostřednictvím NNO

Doporučená literatura

- Linek, Lukáš et al.: 2017. *Občanství a politická participace v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství / Sociologický ústav AV ČR, 2017.
- Marada, Radim. *Kultura protestu a politizace každodennosti*. Brno: CDK, 2003.
- Müller, Karel B.: *Češi, občanská společnost a evropské výzvy*. Praha: Triton, 2016.